

www.gaudesaboos.be

Interview Pieter Gaudesaboos:

'Linus: Sabien Clement en Pieter Gaudesaboos'

De Standaard - Veerle Vandenbosch

PIETER

Toen ik aan collega-illustratoren vertelde dat Sabien en ik samen aan een boek werkten, keken ze allemaal heel verwonderd: 'Met jullie uiteenlopende stijlen?' Een van hen was zelfs bang dat ik Sabiens werk zou verpesten, dat het strakke van mijn stijl het poëtische van haar tekeningen teniet zou doen. Zelf was ik er altijd nogal gerust in dat het wel zou lukken; ons werk is wel heel verschillend, maar we vinden dezelfde dingen mooi.

We liepen al een hele poos rond met het idee om samen iets te doen. Ik had Sabien leren kennen in 2003 op de Boekenbeurs. Ik moest mijn debuut – Roodlapje – signeren, Sabien signeerde Heel lang geleden. Ik herinner me dat we toen elkaars boekje hebben gekocht. Later liepen we elkaar opnieuw tegen het lijf tijdens uitstapjes naar Duitsland en naar de Bologna Book Fair. Het klikte zo goed dat we sindsdien al enkele keren samen op reis zijn geweest.

Onze benadering en onze manier van werken zijn heel verschillend. Ik ga heel gestructureerd te werk, terwijl Sabien meer een kunstenaarsmanier van doen heeft: ze denkt de hele tijd na en laat zich inspireren, en dan zet ze helemaal op het einde alles op papier, in een soort roes bijna.

Wat ik daar jammer aan vind, is dat het altijd een zware bevalling is. Ik heb dat nooit goed begrepen: Sabien kan zoveel beter tekenen dan ik, dus lijkt het me logisch dat het illustreren haar met een zeker gemak afgaat. Maar misschien heeft ze die roes wel nodig om dingen te maken die ze anders niet zou maken. Mijn uitgangspunt was: ik wil samen met haar een boek maken waarbij we op tijd kunnen beginnen (lacht), zodat we het in het begin rustig aan kunnen doen en genieten van het illustreren en het experimenteren; gewoon vanwege het pure plezier van een boek te maken.

We hebben in het begin ook veel geëxperimenteerd. Sabien had op de duur mappen vol met schetsen en prentjes. Haar schetsen zijn heel los en vrolijk, omdat ze op papier zijn gezet zonder het idee van: ik ga dit gebruiken. Ik vond het heerlijk om in haar schetsboeken te snuffelen. Ik wist heel goed welke stijl ik wilde voor dit boek: niet haar superuitgewerkte tekeningen, maar juist die experimentele schetsen. Soms verschilden we van mening. Sabien zei dan: deze tekening is de mooiste, en ik vond dan: nee, dat kleine krabbeltje waarbij je nooit hebt stilgestaan, dat is supermooi.

Ik hoor wel eens van collega's dat ze in de aanvangsfase van een project een nauwgezet schema maken en beslissen: op die pagina komt dit en op die pagina komt dat. Voor sommige technieken is dat waarschijnlijk wel nodig, als je met olieverf werkt, bijvoorbeeld. Maar wij voelden er ons veel beter bij om vluchtig en spontaan te werken. Het toffe aan dit boek is dan ook dat er veel toeval in zit. Wat we bijvoorbeeld op voorhand niet wisten, was dat we een dubbele pagina zouden maken met schetsjes van Linus' moeder die allerlei huishoudklussen opknapt. Dat waren opdrachten die we onszelf gaven: maak eens twintig tekeningen van de moeder die aan het werk is. Die scenden we in en toen we zagen dat het werkte, maakten we er nog twintig tekeningen bij. Sommige dingen kun je niet op voorhand bedenken. Het is meer al doende dat je ziet wat werkt en wat niet. Je moet durven weggooiën en opnieuw beginnen.

In het begin hadden we wel een soort rolverdeling afgesproken. De ene zou de linker-, de ander de rechterpagina's voor zijn rekening nemen; of de ene zou de scènes doen die zich afspelen in de werkelijkheid en de ander de fantasie. Maar gaandeweg vloeide het allemaal erg in elkaar. Ik bewerkte schetsen van Sabien of omgekeerd ging zij met mijn illustraties aan de slag.

In het begin was dat heel spannend. Als ik Sabiens tekeningen had bewerkt, bracht ik dat voorzichtig aan: “Ik heb wat geprobeerd, ik heb het wat bijgescand, een paar dingen gecombineerd, maar als je het niet goed vindt, moeten we erover praten. (lacht) Voor mij was het een luxe dat ik in haar tekeningen mocht knippen, of er een detail uithalen. Ik kan me voorstellen dat niet alle illustratoren dat appreciëren.

Doordat we elkaar goed kennen en weten dat we elkaars stijl supergoed vinden, kunnen we heel kritisch zijn tegenover elkaar. Als je met iemand samenwerkt die je niet goed kent, moet je eerst een startfase inbouwen, waarbij je vrolijke en lieve dingen zegt voor je kritiek kunt geven. Daar hoefden wij geen tijd aan te verspillen. Het was een verrijkende samenwerking. Ik merk bij de dingen waarmee ik nu bezig ben dat ik meer teruggrijp naar het ambachtelijke en bijvoorbeeld zelf al eens iets schilder, wat ik dan inscan om het digitaal te bewerken. Ik heb voor dit boek ook gestileerder gewerkt dan in mijn andere werk, ik heb mijn illustraties iets minder volgepropt dan ik gewend ben. Dat heeft te maken met de poëtische, gestileerde beelden die Sabien vaak gebruikt.

Dit is een boek dat we alleen niet hadden kunnen maken, omdat we elk onze eigen stijl hebben. Ik zou het ook flauw vinden als je samen een boek maakt waarvan je denkt: mocht ik het alleen maken, zou het ook lukken en misschien zelfs nog beter. Ik denk dat we er heel goed in geslaagd zijn om de beste dingen van elkaar te combineren.’

SABIEN

Het klikte meteen tussen ons. Dus toen we besloten om samen een boek te maken, stond ik er niet bij stil of onze stijlen bij elkaar zouden passen of niet. Ik zag het als een uitdaging: we konden heel goed met elkaar opschieten en we hadden een tof idee; waarom zouden we dan niet samen een boek maken en een leuke tijd beleven?

We hadden een verhaal bedacht toen we samen op reis waren in Mexico. We wilden het eerst zelf schrijven, maar Pieter vreesde een beetje dat hij dan in het schrijfvakje terecht zou komen en ik in het tekenvakje. Dus toen hebben we beslist om Mieke Versyp erbij te halen en zij heeft het verhaal een heel stuk omgegooid. Dat was een goede zaak. Wij hadden een verhaal bedacht over een eenzaam jongetje dat fantaseert dat hij een broer heeft die van alles beleeft, maar dat die broer echt heeft bestaan en dood is, zat er oorspronkelijk helemaal niet in, terwijl dat nu de kern van het verhaal is.

Pieter heeft een heel andere manier van werken dan ik. Ik ben erg rusteloos als ik thuis alleen werk. Alleen tekenen vind ik best wel moeilijk. Ik begin altijd aan allerlei andere dingen te prutsen vanuit het idee: ik heb nog tijd. Dat rusteloze zit ook wel in mijn tekeningen. Maar doordat we allebei bij Pieter thuis werkten, kwam ik meer in zijn structuur terecht. Hij werkte boven op zijn computer, ik werkte beneden. Ik had alleen mijn tekenwerk bij me. Dat gaf me een soort rust: het enige wat ik moest doen, was tekenen. We stimuleerden elkaar ook: af en toe kwam Pieter naar beneden om te kijken waarmee ik bezig was. Je werkt niet alleen voor jezelf, maar ook voor elkaar. Daardoor groeide het boek heel anders. Dat maakte het samenwerken zo leuk: ik twijfel nogal veel en als Pieter het dan goed vond, werkte dat motiverend. Omgekeerd was dat ook het geval. Zo kun je veel meer bergen verzetten dan wanneer je in je eentje zit te werken.

Ik experimenteer graag met verschillende materialen, maar dat doe ik veeleer voor mezelf, ik gebruik die dingen niet in mijn illustratief werk. Maar Pieter vond dat die experimenten ook in het boek thuishoorden. Ik had bijvoorbeeld een blikken doos gekregen voor mijn verjaardag, waarop ik een tekening van Linus en Boris had gemaakt. Op een bepaald moment zat ik er met een haardroger op om het sneller te laten drogen, en toen kwamen er ineens roestvlekken tevoorschijn. Ik liep in paniek de trap op: “Vlug! Vlug! Scan het in! Anders is het naar de vaantjes.” (lacht)

Dat is een van de voordelen van digitaal werken. Als ik voor mijn eigen boekjes een tekening maak, heb ik op een bepaald moment een definitieve prent. Die laat ik inscannen en dan kom ik er niet meer aan. Als je ambachtelijk werkt zoals ik, is er op een bepaald moment altijd die twijfel: moet ik er nu nog op voortwerken of niet? Maar doordat Pieter met de computer verschillende fasen kon inscannen, viel die twijfel weg: je kunt achteraf altijd kiezen tussen de verschillende versies. Soms ging ik dan wel een stap te ver en werkte een tekening kapot. Ik heb van dit boek dan ook veel minder originelen dan van mijn andere boekjes.

Ik schets ook heel veel. Vroeger vond ik dat soort tekeningetjes te vluchtig, niet speciaal genoeg voor een boek. Pieter zag dat anders. Door hem heb ik ingezien dat zo'n minitekeningetjes er ook wel bij mogen.

Ik verbaasde me er telkens weer over hoe Pieter mijn tekeningen bewerkte, wat hij digitaal allemaal kon doen met zo'n klein prutsdingetje van mij. Maar het is alleen omdat hij daar zo goed in is dat ik hem vertrouwde. Ik zou niet toelaten dat iemand anders daaraan begon. Als ik een affiche maak bijvoorbeeld, stel ik mijn wetten: ik wil niet hebben dat dit en dat met mijn tekening gebeurt. Ik hoef hem dat niet te vertellen, hij voelt het gewoon aan en heeft daar respect voor.

Het leuke aan de samenwerking vond ik ook dat als we 's middags samen zaten te eten, we allebei met ons hoofd helemaal in het boek zaten en er samen voortdurend over fantaseerden. Zelfs als we op straat liepen: "Kijk, kijk, daar loopt Linus!" Ik kwam op de duur overal Linussen en Borissen tegen.

Het was ook boeiend om te praten over hoe we de gevoelens en het gemis in het boek beeldend konden weergeven. Ik vind het heel belangrijk dat je er niet gewoon door bladert en zegt: "Amai, mooie tekeningen", en "Goh, goede tekst", maar dat het emoties overbrengt. Net als Pieter vind ik het belangrijk dat tekst en tekeningen niet hetzelfde vertellen, want dan hoef je een boek maar één keer te lezen en ben je ermee klaar. Mieke zat op dezelfde golflengte. We hebben geprobeerd tekst en tekeningen hun eigen verhaal te laten vertellen, elkaar aanvullend, terwijl ze allebei genoeg ongezegd laten.

We hebben onze stijlen niet aangepast aan elkaar. We zijn ieder op zoek gegaan naar onze eigen sterktes en hebben dan gekeken of ze bij mekaar pasten. Of nee, het was niet zozeer kijken of ze bij mekaar pasten, maar verwonderd zijn dat het zo goed klikte.